

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เอกสาร “**ปฏิรูปครูสู่ฝัน**” จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้ตระหนักในความสำคัญมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้และปฏิบัติให้เกิดผลดีรวมทั้งขยายเครือข่ายการทำงานให้เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ครูได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ ครูและนักเรียนจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปพร้อมๆ กัน

ในการพัฒนาครูอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า บุคคลและองค์กรมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงเป็นพลวัต มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับบุคคล องค์กรและบริบท ครูต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากการลงมือปฏิบัติงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น การเรียนรู้ของครูต้องสอดคล้องกับความต้องการ ลีลาการเรียนรู้ ทั้งมีความเชื่อมโยงกับชีวิตและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ต้องจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับครู พร้อมทั้งต้องส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครือข่ายการเรียนรู้ ตลอดจนแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับผู้อื่นซึ่งจะทำให้ครูมีความเข้าใจตนเอง มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียน การสอน มีความเข้าใจผู้เรียนและองค์กร และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวัง

การเรียนรู้ของครูดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า **ครูต้องเรียนรู้โดยมีกระบวนการ และบรรยากาศเดียวกันกับการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้ครูจัดสำหรับนักเรียน** การปฏิรูป การเรียนรู้ของครูเพื่อให้ครูเรียนรู้จากการทำงานโดยการปฏิบัติจริง แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับเพื่อนร่วมงาน นำรูปแบบสื่อมาใช้พัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จนเกิดความเชี่ยวชาญและสามารถเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น แล้วเติมเต็มผลการปฏิบัติงานของตนเองและผู้ร่วมงาน มีการนำความรู้มาใช้ในการปรับปรุงงานอยู่เสมอและขยาย เครือข่ายการทำงานจนเป็นระบบ

ครูในโรงเรียนตามโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครู มืออาชีพ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีจิตวิญญาณของความเป็นครู
2. สามารถจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ

3. สามารถพัฒนานวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นสื่อ ICT
4. สามารถใช้หลักจิตวิทยาดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามธรรมชาติและศักยภาพ
5. สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ในการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพนั้น ครูโรงเรียนในฝันพึงได้รับการสนับสนุนจากองค์ประกอบอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารมืออาชีพในฐานะผู้สนับสนุนการปฏิบัติการเรียนรู้โรงเรียนในฝัน
2. โรงเรียนที่มีความพร้อมด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน (E-school)
3. ระบบภาคี เครือข่าย
4. ระบบบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล
5. ระบบประกันคุณภาพการศึกษา
6. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาครูต้องพัฒนาทั้งระบบโรงเรียน มีการวางแผนการทำงาน ปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง สร้างและสร้างความรู้จากการปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับเปลี่ยนความคิด การจัดสัมมนาครู จึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของครูและมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดเวลาให้ครูในโรงเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู จัดระบบนิเทศที่เป็นกัลยาณมิตร ให้เรียนรู้ทางไกลโดยใช้ ICT การอบรมสัมมนา Online การอบรมเชิงปฏิบัติการระหว่างปฏิบัติงาน (On the Job Training) โดยใช้ระบบพี่เลี้ยง การปรึกษาแนะนำโดยผู้อำนวยการ การเทียบเคียงมาตรฐานการจัดการเรียน การสอนกับครูผู้สอนในโรงเรียนพี่เลี้ยงหรือโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาผลงานระหว่างครูในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ นานาชาติในรูปแบบตลาดวิชาและเครือข่าย อีเล็กทรอนิกส์ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้จากตัวอย่างผลงานและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ใช้และนำไปพัฒนา

แนวทางการพัฒนาครูเพื่อให้เป็นครูมืออาชีพได้นำเสนอไว้หลากหลายตามองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพและการพัฒนาระบบสนับสนุน ซึ่งประเด็นการสัมมนาที่นำเสนอนี้ เป็นตัวอย่างจัดทำประเด็นสัมมนาเพื่อให้ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน และเชื่อมโยงตนเองกับปัญหาที่ต้องการพัฒนา และเริ่มลงมือปฏิบัติ

ในการพัฒนาครู ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญยิ่ง และเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้ครูพัฒนาตนเอง โดยบริหารจัดการโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของครู และสร้างเสริมให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับชุมชนและผู้สนับสนุนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ของครู ●

ตอนที่ 1

การปฏิรูปการเรียนรู้
สู่ภาพความสำเร็จ
โรงเรียนในฝัน

การปฏิรูปการเรียนรู้ สู่ภาพความสำเร็จโรงเรียนในฝัน

การปฏิรูปการศึกษาเป็นผลสืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน คือ การปฏิรูประบบบริหารจัดการ การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าว เป็นการขับเคลื่อนอย่างมีระบบและมีผลต่อกัน เป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด สามารถพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ และอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข

ศูนย์บริหารโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีแผนหลักที่มุ่งพัฒนาโรงเรียนในโครงการ 921 แห่ง ให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ **การมีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน และค้นคว้าสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดีมีคุณธรรม รู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงานสร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงานได้อย่าง สร้างสรรค์ สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทย อย่างมั่นใจในตนเอง**

ปัจจัยสำคัญของการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้มุ่งสู่ความสำเร็จดังกล่าว คือ ผู้บริหาร และครู

ผู้บริหาร

ควรบริหารจัดการให้เกิดสิ่งเหล่านี้
ในสถานศึกษา

- ระบบประกันคุณภาพ
- การสร้างโอกาสและดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน
- โรงเรียนมีความพร้อม และใช้ ICT ใน
การสื่อสารร่วมกับเครือข่าย ผู้บริหาร ครู
- นักเรียนใช้ ICT ในการเรียนรู้ ปฏิบัติงาน
และพัฒนาตนเอง
- ระบบภาคีเครือข่าย

ครู

ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

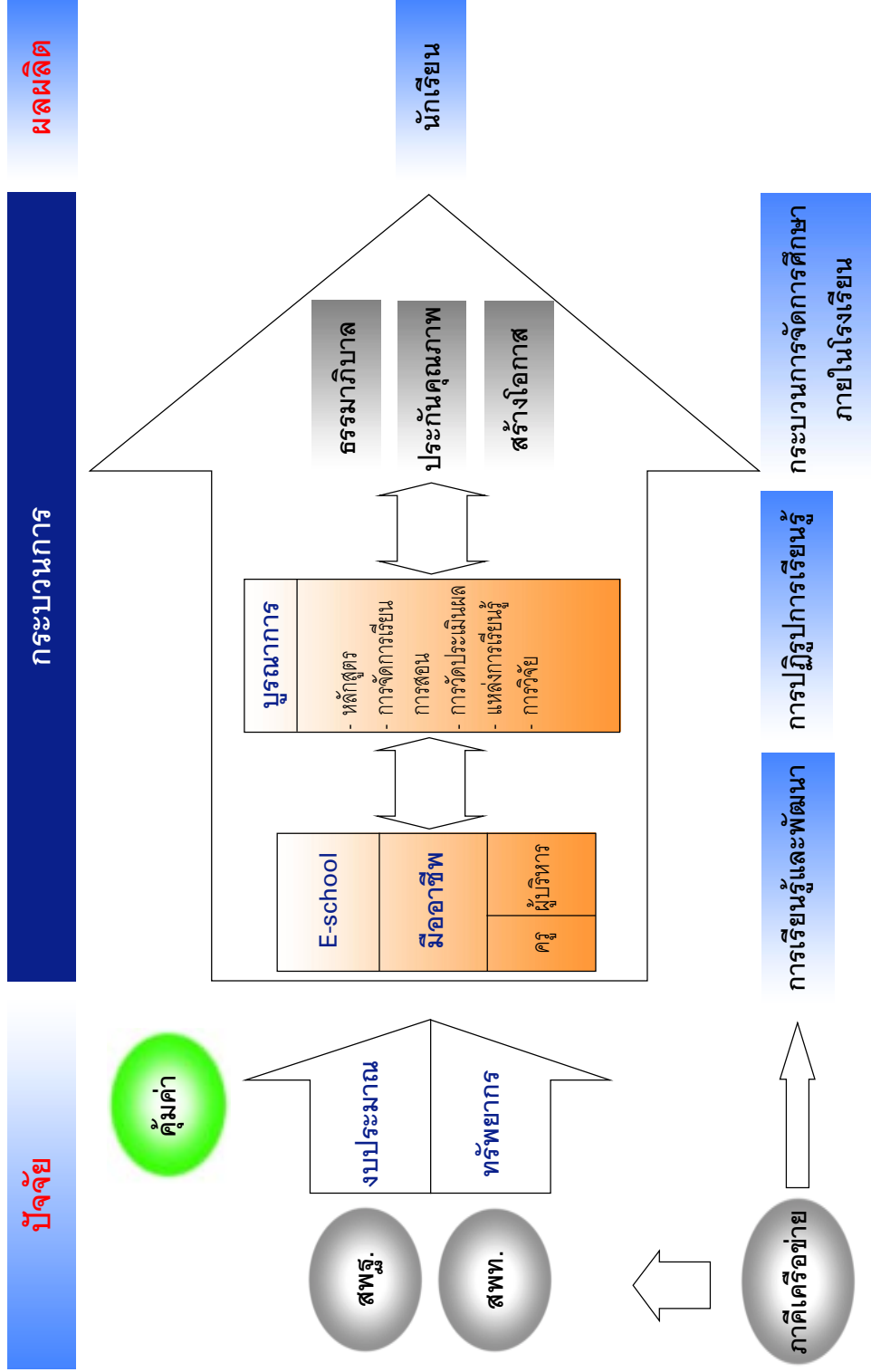
- มีจิตวิญญาณในการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา
- มีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตร
และกระบวนการเรียนรู้
- ใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทันสมัย
เหมาะสมกับผู้เรียน
- กระตือรือร้นและมีจิตวิทยาในการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทสำคัญที่จะต้องร่วมมือกับภาคีเครือข่าย
ระดมสรรพกำลังทั้งด้านทรัพยากรและงบประมาณ มุ่งพัฒนาให้เกิดบุคลากรมืออาชีพใน
โรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ไปสู่ภาพ
ความสำเร็จดังที่คาดหวัง

ภาพความสำเร็จการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนในฝัน

จากแผนภูมิ ภาพความสำเร็จการปฏิรูปการเรียนรู้โรงเรียนในฝัน มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน ที่เป็นกลไกส่งผลให้ผลผลิตซึ่งหมายถึงตัวผู้เรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนทั้งในด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ เป็นผู้มีความรู้คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมองค์ประกอบทั้ง 2 ส่วน ได้แก่

1. การพัฒนาครูสู่มืออาชีพ ศูนย์บริหารโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน มีแนวดำเนินการในการพัฒนาครูสู่มืออาชีพ ดังนี้

1.1 การพัฒนาครูให้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู เพื่อให้ครูเกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นกัลยาณมิตรรักและเมตตาศิษย์ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน ให้เต็มตามศักยภาพ

1.2 การส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ซึ่งเป็นงานหลักของการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ โดยพัฒนาครูให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ สร้างทักษะการบูรณาการ ซึ่งครอบคลุมงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การวัดผล การจัดแหล่งการเรียนรู้ และการวิจัย

1.3 การพัฒนานวัตกรรม เทคนิควิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นสื่อ ICT ส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรม/สื่อในการจัดการเรียนรู้ มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาวิธีสร้างสื่อที่มีคุณภาพ พัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สื่อ ICT ที่สอดคล้องและตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน

1.4 พัฒนาให้ครูมีจิตวิทยาในการดูแลช่วยเหลือพัฒนานักเรียนตามธรรมชาติ และศักยภาพ โดยพัฒนาให้ครูรู้และเข้าใจธรรมชาติ ความต้องการ และพัฒนาการตามวัย ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาเด็กตามศักยภาพ สามารถค้นพบความสามารถพิเศษของเด็กแต่ละคน และสามารถจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมได้

1.5 เพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การค้นคว้า และพัฒนาวิชาชีพให้แก่ครู โดยให้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ มีความรู้เกี่ยวกับศัพท์ สำนวนโครงสร้างประโยคง่าย ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบ มีความสามารถในการสื่อสาร

สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ติดต่อสร้างปฏิสัมพันธ์ตามวัฒนธรรม
ของเจ้าของภาษา และสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

**2. ปัจจัยที่สนับสนุนให้การพัฒนาครูเกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม
แผนดำเนินการ** ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนา
โรงเรียน ให้มีความพร้อมและใช้ ICT ในการสื่อสารบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศภายใน
โรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับเครือข่าย โรงเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-school) ระบบภาคี
เครือข่ายซึ่ง ได้แก่ ผู้อุปถัมภ์ พี่เลี้ยงทั้งที่เป็นสถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ และเอกชน
บุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญ และการจัดระบบบริหารจัดการที่ดี ระบบประกันคุณภาพ
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

A photograph showing three young children sitting on the floor in a library, surrounded by bookshelves. They are looking at a book together. The image is overlaid with a semi-transparent green filter.

ตอนที่ 2

A photograph of a group of people sitting around a table in a meeting or classroom setting. They appear to be engaged in a discussion or learning activity. The image is overlaid with a semi-transparent green filter.

ครูมืออาชีพ

พลีกระบบการเรียนรู้

โรงเรียนในฝัน

ครูมืออาชีพพลีกระบบการเรียนรู้ โรงเรียนในฝัน

วัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนในฝันให้บรรลุเป้าหมายทั้งด้านการพัฒนานักเรียน ครู และโรงเรียนนั้น จำเป็นต้องพัฒนาครูให้เกิดการเรียนรู้ การปรับกระบวนการทัศน์ ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร วิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียน ในฝัน ซึ่งหมายถึง วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสังคมไทยจะต้องปรับเปลี่ยนจากการบอกความรู้ การจำความรู้ เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ ดังนี้

- การสร้างความรู้จากการคิด การลงมือปฏิบัติ การทบทวนไตร่ตรอง แลกเปลี่ยน เรียนรู้กับผู้อื่นและเชื่อมโยงกับชีวิตของผู้เรียน

- การจัดการเรียนการสอน คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน มิใช่ตัวครูหรือเนื้อหาวิชา

- ผู้เรียนต้องได้รับการยอมรับว่ามีศักยภาพในการเรียนรู้และสามารถพัฒนา การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ดังกล่าว มิใช่มุ่งให้เกิดกับผู้เรียนเท่านั้น ครูต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของตนเอง โดยเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ศึกษาค้นคว้าความรู้พัฒนา การสอน ร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู นักวิชาการเครือข่าย ผู้รู้ และแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ การเรียนรู้ของครูเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์การปฏิบัติงาน จึงเป็นการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง การพัฒนาวิชาชีพครูมีผลต่อการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการสอน จากการเป็นผู้บอกความรู้ไปสู่การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนคิด ลงมือปฏิบัติและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น บรรยากาศห้องเรียนหลังการพลีกระบบการเรียนรู้จะเปลี่ยนไป

ห้องเรียนที่มีการสอนแบบเดิม	ห้องเรียนที่เน้นการสร้างสรรคความรู็ของผู็เรียน
<ol style="list-style-type: none"> 1. การนำเสนอลัทธิสตรเป็นไปแบบแยกส่วนเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐาน 2. เข้มงวดกับการจัดการสอนให้เป็นไปตามลัทธิสตรที่ตายตัว 3. กิจกรรมการเรียนการสอนอิงตามเอกสารตำราและแบบฝึก 4. นักเรียนถูกมองว่าเป็นผืนผ้าที่ว่างเปล่าที่ครูจะใส่ข้อมูลต่าง ๆ ลงไป 5. ครูแสดงบทบาทเป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมและถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน 6. ครูมุ่งหาคำตอบที่ถูกต้องเพื่อตรวจสอบเรียนรู้ของนักเรียน 7. การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนแยกจากการสอนและส่วนใหญ่เน้นการประเมินโดยใช้การทดสอบ 8. นักเรียนส่วนใหญ่ทำงานคนเดียว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การนำเสนอลัทธิสตรเป็นองค์รวมเน้น Concepts สำคัญๆ 2. ให้ความสำคัญต่อการสนองความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียน 3. กิจกรรมการเรียนการสอนอิงกับแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ 4. นักเรียนถูกมองว่าเป็นนักคิดที่มีการสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัว 5. ครูเป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 6. ครูมุ่งหาความคิดของนักเรียนเพื่อการเข้าใจ Concepts ของนักเรียนที่มีอยู่เพื่อวางแผนการสอนต่อไป 7. การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนผสมผสานไปกับ การสอนและการประเมินส่วนใหญ่เป็นการสังเกตการปฏิบัติงานและการแสดงผลงานของนักเรียน 8. นักเรียนส่วนใหญ่ทำงานเป็นกลุ่ม

พลักระบบการเรียนรู้ โดย ครูมืออาชีพ

ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ความหมายของการเป็นมืออาชีพที่แตกต่างกันไปซึ่งนิยามที่หลากหลาย ก่อให้เกิดข้อถกเถียงในการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาครูสู่การเป็นมืออาชีพ Eraut (1995) เสนอองค์ประกอบเกี่ยวกับการเป็นมืออาชีพครอบคลุมด้านการประกันคุณภาพและความรู้พื้นฐานของครู ดังนี้

1. ทักษะกระบวนการสำหรับแสวงหาข้อมูล สารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน

2. ทักษะการปฏิบัติงานประจำ
 3. ทักษะกระบวนการในการทำงาน เช่น การวางแผนการสอน การตัดสินใจ การแก้ปัญหา
 4. กระบวนการที่ใช้ในการตรวจสอบ เช่น การประเมิน การควบคุม
- มาตรฐานครูแห่งชาติของประเทศอังกฤษระบุคุณสมบัติของผู้ที่สมัครเป็นครูแห่งชาติไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

1. มีผลงานเป็นเลิศ กล่าวคือ ผลการสอนของครูแห่งชาติต้องปรากฏที่พัฒนาการของนักเรียน
2. มีความเป็นเลิศในวิชาที่สอนหรือมีความรู้ในสาขาวิชาพิเศษ สามารถเข้าใจ การคิดของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนไม่เข้าใจ อีกทั้งใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี การสื่อสารในการสอนวิชาของตน
3. มีความสามารถในการวางแผน เตรียมบทเรียนและวางแผนการสอนจาก ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ผ่านมา

4. มีความสามารถเป็นเลิศในการสอนการจัดการนักเรียน และการรักษาวินัยในห้องเรียน

5. มีความเป็นเลิศในการประเมิน ต้องใช้การประเมินผลให้เป็นส่วนของการสอน การตรวจสอบความต้องการและการพัฒนา นักเรียน

6. มีความเป็นเลิศในการให้คำแนะนำและสนับสนุนเพื่อนครูในการพัฒนา การเรียนการสอน สามารถปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนและผู้ร่วมงาน

นอกจากนี้ยังมีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับครูในฐานะผู้ปฏิบัติที่มี **การทบทวนไตร่ตรอง การกระทำของตน (reflective practitioner)** ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า **ครูต้องมีความเข้าใจวิธีการสอนและการจัดการเรียนรู้เพื่อเลือกวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียน** ความรู้ ความเข้าใจและกระบวนการตัดสินใจเหล่านี้เป็นสิ่งที่ครูเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับประสบการณ์และการประเมินผล ที่เกิดจากการกระทำและการตัดสินใจของตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การพัฒนา การวางแผนการสอนและการตัดสินใจในชั้นเรียนของครู สามารถพัฒนาได้โดยการสังเกตการสอนของเพื่อนครูและการอภิปรายแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการสอน

ในด้านการเรียนรู้ของครู โดยทั่วไปมักมองกันว่าการเรียนรู้ของครูเป็นการเรียนรู้ในช่วงที่ครูเรียนในสถาบันฝึกหัดครู หรือเรียนรู้ในคณะศึกษาศาสตร์เท่านั้น เนมเซอร์ (Nemser, 1983) กล่าวว่า แท้จริงแล้วการเรียนรู้ของครูเกิดขึ้นโดยกระบวนการซึมซับตั้งแต่วัยเด็ก และเป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องโดยที่ครูรู้ตัวและไม่รู้ตัว การเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ช่วงวัยเด็กจนถึงก่อนเรียนฝึกหัดครู เป็นช่วงที่ครูเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน จากชีวิตประจำวันในครอบครัวจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และจากการเป็นผู้เรียนในโรงเรียน
2. ช่วงการฝึกอบรมระดับฝึกหัดครูเป็นการเรียนรู้ทฤษฎี องค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
3. ช่วงปีแรกของการสอน เป็นช่วงที่ครูผู้สอนปรับตัวเข้ากับสภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียน ครูเลือกใช้วิธีสอนต่างๆ และยึดเป็นวิธีสอนของตน แม้ว่าวิธีสอนเหล่านั้นจะมีจุดด้อยหรือไม่ค่อยเหมาะสมกับหลักสูตรก็ตาม
4. ระยะ 5 ปีแรกของการสอน ครูเริ่มเข้าใจตนเองและวิธีสอน มีความมั่นใจในวิธีการสอนของตน

แม้ Nemser เสนอว่าระยะที่ 4 เป็นระยะสุดท้ายของการเรียนรู้ของครู แต่การเรียนรู้ของครูไม่ควรสิ้นสุดต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ครูเป็นนักปฏิบัติที่มีการทบทวนไตร่ตรอง (reflective practitioner) เรียนรู้จากการไตร่ตรองเกี่ยวกับผลการตัดสินใจและการกระทำของตนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน

ฟูลแลน (Fullan,1995) ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของครูและการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย การเน้นการเรียนรู้ของครูทั้งระดับบุคคลและระดับโรงเรียน ครูต้องการความมั่นใจจากเพื่อนครูและผู้บริหารว่าจะได้รับการสนับสนุนไม่ว่าการนำความรู้ไปลองปฏิบัติจะสำเร็จหรือล้มเหลว เนื่องจากประสบการณ์เหล่านั้นเป็นการเรียนรู้ที่ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูเพื่อหาทางพัฒนาต่อไป

บันไดก้าวสู่ครูมืออาชีพ

จากข้อมูลดังกล่าว พอสรุปได้ว่า บันไดก้าวสู่ครูมืออาชีพ มีดังนี้

ขั้น 1 พัฒนาตนเป็น **บุคคลแห่งการเรียนรู้**

- ขั้น 2** มีทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ได้แก่
- * ทักษะการแสวงหาข้อมูล สารสนเทศ
 - * ทักษะการวางแผนการสอน
 - * ทักษะการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา
 - * ทักษะการประเมิน
- ขั้น 3** มีกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ และทบทวนไต่ตรองการปฏิบัติงาน เพื่อนำสู่การปรับปรุงพัฒนา
- ขั้น 4** พัฒนา เสริมสร้าง ความสามารถการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่
- มีจิตวิญญาณความเป็นครู
 - มีทักษะการบูรณาการ
 - สามารถพัฒนานวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ICT
 - มีจิตวิทยาในการดูแลช่วยเหลือ พัฒนานักเรียนตามธรรมชาติและ ศักยภาพ
 - มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

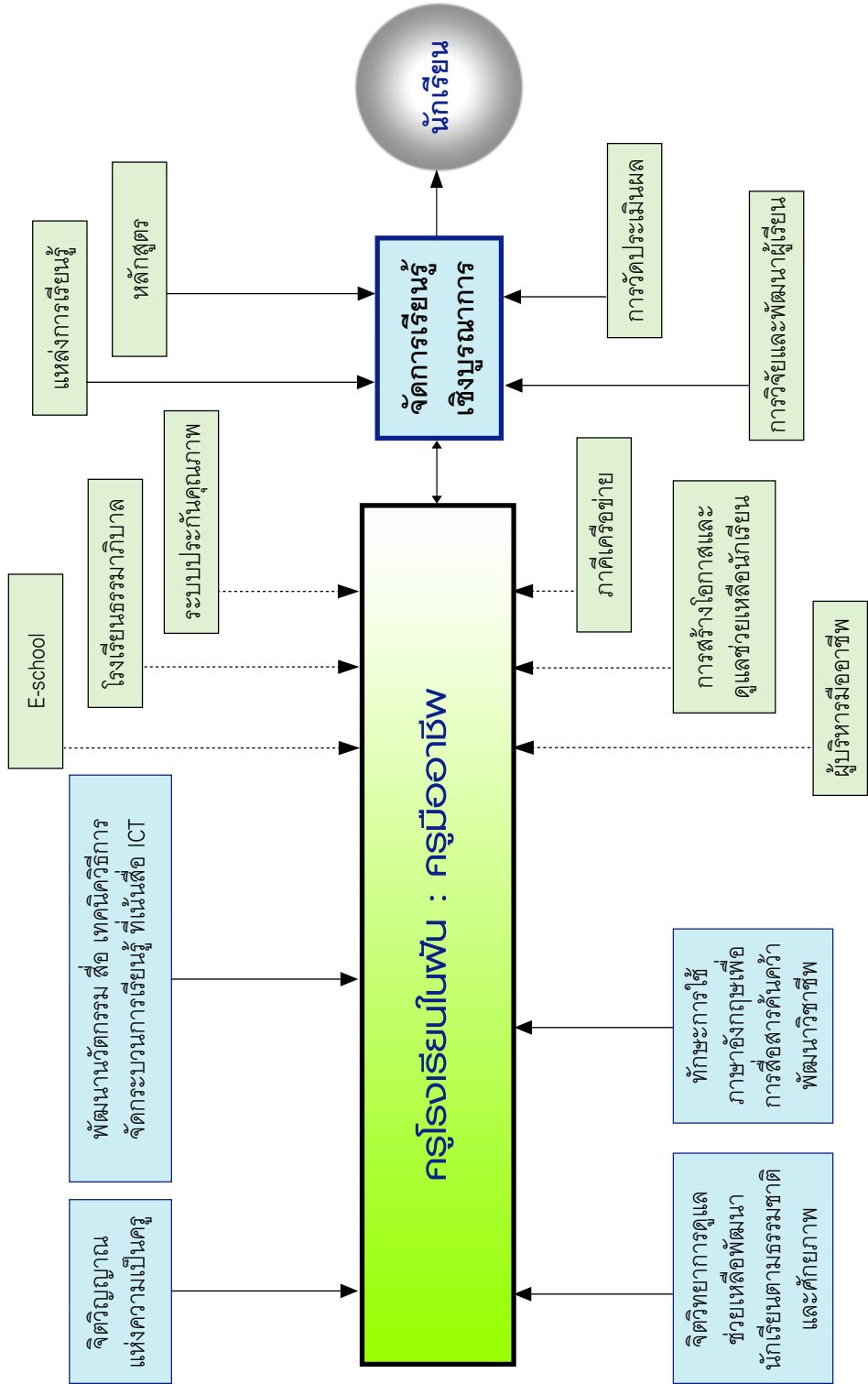
ครูโรงเรียนในฝัน สู่ครูมืออาชีพ

จุดเน้นในการพัฒนาครูโรงเรียนในฝัน เป็นการมุ่งผลักดันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ครูในการพัฒนา เสริมสร้างความสามารถการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

องค์ประกอบการบริหารการเรียนรู้ “ครูมืออาชีพ”

จากแผนภูมิ แสดงองค์ประกอบการพัฒนาสู่ครูมืออาชีพ โดยความเชื่อที่ว่าถ้าจะปฏิรูปการเรียนรู้จะต้องปฏิรูปครู และถ้าต้องการให้ครูเป็นมืออาชีพ ครูต้องก้าวสู่การพัฒนาอีกระดับหนึ่ง โดยเฉพาะครูโรงเรียนในฝันต้องเน้นให้เกิดการพัฒนาหลายด้านประกอบกัน อย่างไรก็ตาม **สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การปรับวิถีคิดและวิถีปฏิบัติในการจัดการเรียน การสอนของครู** ครูเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติวิธีการถ่ายทอดประสบการณ์ และความรู้สู่ตัวผู้เรียนจึงสำคัญยิ่งที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จ

การถ่ายทอดประสบการณ์สู่ผู้เรียน ครูต้องปรับวิธีสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียนในฝันนั้น วิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรจะเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ส่วนปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เช่น ด้านทรัพยากร เทคโนโลยีและการสื่อสาร ICT หรือนวัตกรรมต่างๆ รวมทั้งระบบภาคีเครือข่ายซึ่งประกอบด้วย ผู้อุปถัมภ์และพี่เลี้ยง ภายใต้การดูแลเอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นส่วนผลักดัน ให้การจัดการเรียนการสอนของครูประสบผลสำเร็จตามเจตนารมณ์โรงเรียนในฝัน
